

Obligațiile furnizorului de informații

(1) Furnizorul de informații, în conformitate cu competențele care îi revin, este obligat:

1) să asigure informarea activă, corectă și la timp a cetățenilor asupra chestiunilor de interes public și asupra problemelor de interes personal;

2) să garanteze liberul acces la informație;

3) să respecte limitările accesului la informație, prevăzute de legislație, în scopul protejării informației confidentiale, vieții private a persoanei și securității naționale;

4) să respecte termenele de furnizare a informației, prevăzute de lege;

5) să dea publicității propriile acte adoptate în conformitate cu legea;

6) să păstreze, în termenele stabilite de lege, propriile acte, actele instituțiilor, ale căror succese-soare sînt, actele ce stabilesc statutul lor juridic;

7) să asigure protejarea informațiilor ce

se află la dispoziția sa de accesul, distrugerea sau modificarea nesancționate;

8) să mențină informațiile, documentele aflate la dispoziția sa, în formă actualizată;

9) să difuzeze de urgență pentru publicul larg informația care i-a devenit cunoscută în cadrul propriei activități, dacă această informație:

a) poate preîntîmpina sau diminua pericolul pentru viața și sănătatea oamenilor;

b) poate preîntîmpina sau diminua pericolul producerii unor prejudicii de orice natură;

c) poate opri răspîndirea informației neveridice sau diminua consecințele negative ale răspîndirii acesteia;

d) comportă o deosebită importanță socială.

(2) În scopul garantării liberului acces la informațiile oficiale, furnizorul de informații:

(Continuare în pag.2)

Obligațiile furnizorului de informații

(Continuare din pag.1)

a) va asigura un spațiu amenajat pentru documentare, accesibil solicitanților;

b) va numi și va instrui funcționarii responsabili pentru efectuarea procedurilor de furnizare a informațiilor oficiale;

c) va elabora, în conformitate cu prezenta lege, regulamente cu privire la drepturile și obligațiile funcționarilor în procesul de furnizare a documentelor, informațiilor oficiale;

d) va acorda asistența și sprijinul necesar solicitanților pentru căutarea și identificarea informațiilor;

e) va asigura accesul efectiv la registrele furnizorilor de informații, care vor fi completate în conformitate cu legislația cu privire la registre;

f) va desfășura întrunirile și ședințele sale în mod public, în conformitate cu legislația.

(3) În scopul facilitării liberului acces la informație, furnizorul de informații va publica sau va face în alt mod general și direct accesibile populației informațiile ce conțin:

a) descrierea structurii instituției și adresa acesteia;

b) descrierea funcțiilor, direcțiilor și formelor de activitate ale instituției;

c) descrierea subdiviziunilor cu competențele lor, programului de lucru al acestora, cu indicarea zilelor și orelor de

audiență a funcționarilor responsabili de furnizarea informațiilor, documentelor oficiale;

d) deciziile finale asupra principalelor probleme examinate.

(4) În conformitate cu prezenta lege, informațiile arătate la alineatul (3) al prezentului articol vor fi făcute publice în afara procedurii de examinare a cererilor privind accesul la informație.

(5) În scopul asigurării transparenței activității instituțiilor, eficientizării accesului la informație, creării condițiilor pentru căutarea, identificarea operativă a documentelor și informațiilor, autoritățile publice, instituțiile publice vor edita, cel puțin o dată pe an, îndrumare ce vor conține liste ale dispozițiilor, hotărârilor, altor documente oficiale, emise de instituția respectivă, și domeniile în care poate furniza informații, vor pune la dispoziția reprezentanților mijloacelor de informare în masă date oficiale despre propria activitate, inclusiv despre domeniile în care poate furniza informații.

(6) Furnizorul de informații va proceda și la alte forme de informare activă a cetățenilor și a mijloacelor de informare în masă.

Legea privind accesul la informație (nr. 982 din 11.05.2000), art.11

Regulamente, statute privind activitatea ministerelor, altor instituții publice

Mai multe acte normative reglementează accesul la informație în cadrul autorităților și instituțiilor publice. Unele prevederi, însă, nu sînt în concordanță cu Legea privind accesul la informație, de aceea urmează a fi modificate, completate.

Grupul de experți a analizat corespunderea actelor normative în baza cărora activează instituțiile publice, în special regulamentele acestora, cu dreptul de acces la informație și transparența actului decizional. În acest sens au fost analizate 42 de documente, printre care 8 legi, 31 de regulamente, inclusiv ale celor 16 ministere, și 3 statute, ce vizează activitatea instituțiilor publice.

1. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului și componenței nominale a Colegiului Ministerului Economiei și Comerțului nr. 735 din 19.06.2008, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 112-114/736 din 27.06.2008.

Conform Hotărîrii: "Instituția desfășoară activitatea de informare a opiniei publice privind promovarea și realizarea politicii de stat în domeniul muncii; informează Parlamentul, Președintele Republicii Moldova, Guvernul și opinia publică despre activitatea în domeniul vizat; asigură transparența activității în domeniul privatizării și acordă asistență consultativă participanților la procesul de privatizare".

Ministerul este investit cu următoarele drepturi: "să solicite de la ministere și alte autorități administrative centrale, de la autoritățile administrației publice locale, întreprinderi, organizații și instituții, informații referitoare la procesul transformărilor structurale și economice, la promovarea reformelor în ramurile economiei naționale, materialele necesare pentru analiza economică și întocmirea pronosticurilor și programelor de dezvoltare social-economică, cooperarea economică externă, pentru definitivarea proiectelor de acte normative prezente de ministere și alte autorități administrative centrale spre a fi examinate în ședințele Guvernului, materialele necesare pentru analiza comercial-economică și elaborarea propunerilor de colaborare cu

statele lumii și organizațiile economice internaționale și regionale, precum și cu privire la măsurile luate pentru implementarea politicii de stat în domeniul integrării europene; să antreneze în procesul de elaborare și coordonare a documentelor internaționale cu caracter bilateral și multilateral alte ministere și autorități administrative centrale, autorități ale administrației publice locale, întreprinderi, organizații și instituții publice de cercetări științifice și învățămînt superior etc.; să solicite accesul și să utilizeze bazele de date oficiale în domeniul informației statistice, financiare, fiscale, economice, juridice etc.; să solicite informații, rapoarte ale ministerelor și altor autorități administrative centrale, precum și ale autorităților administrației publice locale privind realizarea programelor economice, proto-coalelor comisiilor interguvernamentale mixte semnate, programelor de cooperare economică cu statele lumii cu organizațiile economice internaționale și regionale etc., precum și privind soluționarea chestiunilor ce țin de competența Ministerului în domeniul cooperării economice externe; să convoace consfătuiri cu participarea factorilor de decizie ai ministerelor și altor autorități administrative centrale, instituțiilor științifice și ai altor organe în problemele ce țin de competențele acestora; să comande, prin intermediul comenzii de stat, studii, lucrări de cercetări științifice, lucrări informațional-analitice, programe și rapoarte economice și sociale, precum și alte lucrări necesare pentru realizarea tran-

sformărilor economice și elaborărilor privind dezvoltarea social-economică; să determine direcțiile prioritare ale studiilor, cercetărilor științifice, lucrărilor informațional-analitice și altor lucrări, în conformitate cu sarcinile de dezvoltare social-economică a țării; să elaboreze instrucțiuni și indicații metodice în chestiunile ce țin de competența sa, precum și acte normative, înregistrate în modul stabilit și publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova; să solicite de la organele centrale de specialitate ale administrației publice și de la autoritățile administrației publice locale, instituțiile publice, de la registratorii independenți ce țin registrele deținătorilor de valori mobiliare, de la agenții economici informația necesară pentru îndeplinirea atribuțiilor sale; să efectueze controlul asupra respectării prevederilor legislației în domeniul salarizării; să solicite de la organele de resort informații privind activitatea economico-financiară a întreprinderilor privatizate; să participe la negocierile interguvernamentale privind chestiunile ce țin de competența sa; să antreneze, în modul stabilit, experți și alți specialiști din țară și din străinătate în vederea realizării sarcinilor și funcțiilor ce decurg din legislația în vigoare și din prezentul Regulament; Funcționarii abilitați ai Ministerului, precum și alți reprezentanți împuterniciți ai acestuia, și reprezentanții lui au acces liber la întreprinderile, organizațiile și instituțiile cu proprietate de stat, pot să solicite și să primească informația necesară pentru a-și exercita funcțiile legale”.

2. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la reglementarea activității Ministerului Finanțelor nr. 1265 din 14.11.2008, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 208-209/1278 din 21.11.2008.

Hotărârea nu conține nici o prevedere referitoare la garantarea accesului la informație, sfidându-se în felul acesta normele Legii cu privire la accesul la informație, precum și a recent adoptatei Legi cu privire la transparența în procesul decizional.

Ministerul este investit cu următoarele drepturi: “să solicite și să primească de la autoritățile administrației publice centrale și locale, de la întreprinderile, organizațiile și instituțiile cu proprietate de stat materialele necesare pentru realizarea atribuțiilor sale de

serviciu; să ceară conducătorilor și altor persoane cu funcții de răspundere din autoritățile și instituțiile publice, altor beneficiari de mijloace de la buget lichidarea încălcărilor admise la executarea bugetului de stat și a bugetelor unităților administrativ-teritoriale și să verifice îndeplinirea cerințelor sale; să suspende temporar finanțarea de la bugetul de stat a autorităților și instituțiilor publice, a altor beneficiari de mijloace bugetare, dacă acestea nu au prezentat informațiile solicitate, nu au înlăturat, în termenele stabilite, încălcările și neajunsurile depistate, nu au prezentat la timp rapoartele privind utilizarea mijloacelor alocate anterior, precum și alte rapoarte obligatorii, s-au eschivat de la prezentarea altor documente și informații solicitate, necesare pentru realizarea funcțiilor sale”.

3. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la reglementarea activității organelor Serviciului Fiscal de Stat nr. 1736 din 31.12.2002, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 190 din 31.12.2002.

Hotărârea nu conține nici o prevedere prin care ar fi garantat accesul la informație.

4. Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei nr. 548 din 21.07.2008, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 56-57/624 din 12.10.1995.

Legea stipulează printre atribuțiile acestei instituții „aducerea la cunoștința publicului a rezultatele analizelor economice și monetare”. Un articol separat al legii se referă la “Relațiile cu publicul, Guvernul și Parlamentul”, obligînd Banca Națională, periodic, să aducă “la cunoștința publicului rezultatele analizei macroeconomice, evoluției pieței financiare și informația statistică, inclusiv privind masa monetară, acordarea creditelor, balanța de plăți și situația pieței valutare”. La fel un articol aparte al legii stipulează obligativitatea prezentării rapoartelor anuale către Parlament și Guvern, iar alt articol spune că Banca Națională prezintă anual Parlamentului un șir de rapoarte și dări de seamă, pe care ulterior le poate publica.

5. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului, structurii și efectivului-limită ale apar-

tului central al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr. 578 din 15.06.2005, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 83-85/625 din 17.06.2005.

Hotărârea conține doar, la partea dedicată funcțiilor, prevederi referitoare la: „asigurarea dezvoltării sistemului de pregătire și perfecționare a cadrelor, precum și răspândirea cunoștințelor în sectorul agrar și agroindustrial, inclusiv prin organizarea studierii și propagării experienței avansate din țară și din străinătate”.

Ministerul este investit cu următoarele drepturi: “să solicite de la ministere, alte autorități administrative centrale, autoritățile administrației publice locale, întreprinderi, organizații și instituții informații referitoare la promovarea politicii agrare, materiale necesare pentru analiza economică, întocmirea pronosticurilor și programelor de dezvoltare social-economică; să beneficieze de bazele de date oficiale în domeniul informației statistice, financiare, fiscale, economice, juridice etc.; să convoace consfătuiri cu participarea factorilor de decizie ai ministerelor, altor autorități administrative centrale, instituțiilor științifice și ai altor organe în problemele ce țin de competența sa”.

6. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea structurii și efectivului-limită ale Ministerului Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului nr. 971 din 11.08.2008, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 154-156/962 din 15.08.2008.

Hotărârea conține doar prevederea potrivit căreia instituția „antrenează mass-media, organizații nonguvernamentale și populația în procesul de luare a deciziilor și de realizare a acțiunilor în domeniul său de activitate”.

Ministerul este în drept: “să solicite și să obțină gratuit de la autoritățile publice centrale și locale, întreprinderile, instituțiile și organizațiile înregistrate pe teritoriul țării informațiile necesare pentru exercitarea atribuțiilor sale; să solicite autorităților publice centrale și locale avize, opinii în soluționarea problemelor ce țin de competența Ministerului”.

7. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului, structurii și efectivului-limită ale

Ministerului Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor nr. 581 din 15.06.2005, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 83-85/626 din 17.06.2005.

Ministerul are următoarele drepturi și obligații: “să solicite întreprinderilor și organizațiilor, indiferent de forma de organizare și tipul de proprietate, prezentarea informațiilor și materialelor necesare pentru realizarea sarcinilor sale, conform legislației în vigoare; să asigure examinarea la timp a demersurilor, petițiilor și propunerilor cetățenilor și să ia măsuri pentru lichidarea deficiențelor în sfera transporturilor și gospodăriei rutiere; să monitorizeze și să controleze activitatea stațiilor de testare, certificare, reutilare a automobilelor”.

8. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea structurii, efectivului-limită și Regulamentului Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale nr. 573 din 13.06.2005, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 83-85/622 din 17.06.2005.

În Hotărâre se menționează că Ministerul: “antrenează mass-media, organizațiile nonguvernamentale și populația în procesul de realizare a acțiunilor în domeniile sale de activitate; informează populația despre starea mediului și utilizarea resurselor naturale în țară, asigură accesul publicului la informație și participarea la luarea deciziilor referitor la mediu; asigură elaborarea și publicarea Raportului anual privind starea mediului și a resurselor naturale în Republica Moldova”.

Ministerul este în drept: “să solicite și să obțină gratuit informațiile necesare pentru executarea atribuțiilor sale de la Biroul Național de Statistică, ministere și alte autorități administrative centrale, precum și de la autoritățile administrației publice locale, întreprinderile, instituțiile și organizațiile înregistrate pe teritoriul țării”.

9. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al Ministerului Educației și Tineretului nr. 976 din 12.08.2008, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 154-156/963 din 15.08.2008.

Hotărârea conține o prevedere vagă și insuficientă privind accesul la informare,

stipulînd c a instituția „instituie re eaua de servicii de informare, consultan a  i documentare pentru tineret”.

Ministerul este învestit cu următoarele drepturi: “să ini ieze  i să prezinte Guvernului proiecte privind perfec ionarea legislației în domeniile de competența; să solicite, în modul stabilit de lege, de la ministere, alte autorit ti administrative centrale, autorit ti ale administrației publice locale, organizații, întreprinderi  i instituții rapoarte, date statistice  i informații viz nd problemele din sfera sa de competența”.

10. Hot r rea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea structurii, efectivului-limită  i Regulamentului privind organizarea  i funcționarea Ministerului Administrației Publice Locale nr. 728 din 27.06.2006, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 102-105/768 din 07.07.2006.

Hot r rea prevede c a instituția “Desf soar  activitatea de informare a popula iei despre promovarea  i realizarea politicii de stat în domeniul ce  ine de activitatea Ministerului; consult  organizațiile neguvernamentale pe parcursul procesului de luare a deciziilor, încurajează dialogul social la subiectele ce  in de dezvoltarea  i implementarea politicilor din domeniu; examinează, în termenele stabilite de legislația în vigoare, peti iile cetătenilor, ia măsurile de rigoare, organizează audien a cetătenilor”.

Ministerul este învestit cu următoarele drepturi: “să solicite de la organele centrale de specialitate ale administrației publice  i autorit tile administrației publice locale, precum  i de la întreprinderi, instituții  i organizații informațiile necesare pentru buna desf surare a activitătii sale”.

11. Hot r rea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului, structurii  i efectivului-limită ale Ministerului Sănătăţii nr. 326 din 21.03.2007, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 39-42/332 din 23.03.2007.

Hot r rea stabile te c a instituția respectivă: “organizează colectarea  i difuzarea informației în domeniul sănătăţii; organizează sistemul informațional din domeniul sănătăţii şi modul de raportare a datelor de către instituțiile medico-

sanitare publice  i private, pentru evaluarea stării de sănătate a popula iei; asigură informarea  i documentarea personalului medical în probleme de specialitate  i sprijină editarea publicațiilor de specialitate  i de informare profesională”.

12. Hot r rea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea structurii, efectivului-limită  i Regulamentului privind organizarea  i funcționarea Ministerului Protec iei Sociale, Familiei  i Copilului nr. 283 din 14.03.2007, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 39-42/300 din 23.03.2007.

Conform Regulamentului, instituția dată “desf soar  activitatea de informare a popula iei despre promovarea  i realizarea politicii de stat în domeniul ce  ine de activitatea Ministerului; consult  organizațiile neguvernamentale pe parcursul procesului de luare a deciziilor, încurajează dialogul social la subiectele ce  in de dezvoltarea  i implementarea politicilor din domeniu; examinează, în termenele stabilite de legislația în vigoare, peti iile cetătenilor, ia măsurile de rigoare, organizează audien a cetătenilor; asigură accesul la informația privind copiii lua i în evidența pentru adop ie organizațiilor prestatoare de acest serviciu; promovează  ntegrarea activă a perspectivei egalităţii de  anse între femei  i b rba i la nivelul tuturor politicilor  i programelor naționale”. Ministerul este învestit cu următoarele drepturi: “să solicite de la autorit tile administrației publice centrale  i locale, precum  i de la întreprinderi, instituții  i organizații informațiile necesare pentru buna desf surare a activitătii sale”.

13. Hot r rea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Statutului Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova nr. 739 din 25.07.2000, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 94-97/834 din 03.08.2000.

Hot r rea stipulează c a instituția are obligația privind “pregătirea  i prezentarea dărilor de seamă periodice privind rezultatele activitătii semestriale  i anuale, efectuarea  i analiza periodică a procesului de plată a pensiilor, compensațiilor  i indemnizațiilor în vederea perfec ion rii acestuia  i utilizarea datelor pentru analiza situației social-economice în sistemul asigurărilor sociale de stat; examinarea petițiilor

cetățenilor în chestiunile ce țin de stabilirea, plata pensiilor și indemnizațiilor și darea răspunsurilor respective; propagarea și explicarea legislației de asigurări sociale prin intermediul mass-media, adunărilor, seminarelor organizate în cadrul colectivelor de muncă și la locul de trai al cetățenilor; întocmirea și prezentarea dărilor de seamă periodice pe rezultatele activității semestriale și anuale; informarea populației despre activitatea sa”.

14. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Statutului Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova nr. 739 din 25.07.2000, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 94-97/834 din 03.08.2000.

Conform Hotărîrii, instituția este abilitată cu: “pregătirea și prezentarea dărilor de seamă periodice privind rezultatele activității semestriale și anuale, efectuarea și analiza periodică a procesului de plată a pensiilor, compensațiilor și indemnizațiilor în vederea perfecționării acestuia și utilizarea datelor pentru analiza situației social-economice în sistemul asigurărilor sociale de stat; examinarea petițiilor cetățenilor în chestiunile ce țin de stabilirea, plata pensiilor și indemnizațiilor și darea răspunsurilor respective; propagarea și explicarea legislației de asigurări sociale prin intermediul mass-media, adunărilor, seminarelor organizate în cadrul colectivelor de muncă și la locul de trai al cetățenilor; întocmirea și prezentarea dărilor de seamă periodice pe rezultatele activității semestriale și anuale; informarea populației despre activitatea sa”.

15. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului Ministerului Culturii și Turismului nr. 1032 din 04.10.2005, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 135-138/1117 din 14.10.2005.

Hotărîrea nu conține nici o prevedere referitoare la accesul la informație și nici la transparența procesului decizional, încălcînd în felul acesta legislația în vigoare. În limitele competenței sale, Ministerul are dreptul: “să solicite și să primească, în condițiile legii, de la ministere, agenții, birouri, inspectorate, autoritățile administrației publice locale, întreprinderi,

organizații și instituții de stat informația necesară pentru exercitarea atribuțiilor ce-i revin”.

16. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova cu privire la Ministerul Justiției al Republicii Moldova nr. 129 din 15.02.2000, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 19-20/210 din 24.02.2000.

Ministerul Justiției „asigură Parlamentul, Guvernul, organele centrale de specialitate ale administrației publice, organele publice locale, instanțele judecătorești, întreprinderile, instituțiile și organizațiile cu informație juridică, prestează persoanelor juridice și fizice servicii legate de informația juridică; publică anual listele avocaților, avocaților stagiați și avocaților care acordă asistență juridică din oficiu”.

În scopul îndeplinirii sarcinilor încredințate, Ministerul Justiției are dreptul: “să primească de la organele centrale de specialitate și alte autorități administrative, de la instituții științifice și de învățămînt avize asupra proiectelor de legi, elaborate de Ministerul Justiției, hotărîrilor Guvernului și altor documente, precum și avize asupra statutelor și regulamentelor organizațiilor obștești; să instituie din reprezentanți ai organelor centrale de specialitate ale administrației publice, instituțiilor și organizațiilor, de comun acord cu conducătorii acestora, comisii (grupuri de lucru) pentru elaborarea proiectelor de legi și hotărîri ale Guvernului vizînd domeniul justiției; să antreneze la elaborarea proiectelor de acte normative în domeniul justiției (inclusiv prin contract) experți, consilieri, consultanți din țară și de peste hotare; să dea explicații și recomandări organelor centrale de specialitate ale administrației publice privind tehnica elaborării proiectelor de acte normative; să recepționeze de la organele centrale de specialitate ale administrației publice, de la alte instituții și organizații interesate informația necesară asupra proiectelor de acte normative elaborate de acestea, să sistematizeze informația și să prezinte Guvernului proiectele planurilor pentru perfecționarea legislației”.

17. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene nr. 1156 din 04.11.2005, Monitorul

Oficial al Republicii Moldova nr. 151 din 11.11.2005. Instituția este abilitată cu: “coordonarea organizației campaniilor de informare a opiniei publice din Republica Moldova privind perspectivele aderării la Uniunea Europeană, efectele procesului de integrare europeană a țării noastre și beneficiile participării în organismele europene, regionale și subregionale; contribuirea la mediatizarea în străinătate a informațiilor referitoare la politica externă și internă a Republicii Moldova; prezentarea spre publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, conform legislației în vigoare, a textelor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte”. Ministerul, conform aceleiași norme, “editează și publică reviste, buletine și alte publicații ce țin de domeniile sale de activitate”.

Ministerul are următoarele drepturi: “de a cere, în modul stabilit de legislație, în calitate de coordonator exclusiv al politicii externe, de la autoritățile administrației publice, de la întreprinderi, organizații și instituții, indiferent de forma de organizare juridică și de subordonare a lor, documente și alte materiale informative necesare pentru îndeplinirea corespunzătoare a sarcinilor Ministerului; de a cere ministerelor și altor autorități administrative centrale informația și rapoartele privind implementarea Planului de Acțiuni Republica Moldova - Uniunea Europeană; de a cere de la ministere și de la alte autorități administrative centrale, informarea obligatorie despre planurile și acțiunile ce țin de activitatea externă, în particular integrarea europeană, despre contactele stabilite și, în special, despre negocierile purtate și rezultatele întrevederilor avute cu autoritățile străine, precum și menținerea corespunzătoare ce ține de activitatea externă, exclusiv prin intermediul Ministerului”.

18. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova cu privire la structura organizatorică, limita efectivului și Regulamentul Ministerului Afacerilor Interne nr. 844 din 30.07.1998, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 75-76/756 din 13.08.1998.

Regulamentul prevede: “organizarea pregătirii prealabile și multilaterale a populației, obiectelor economice și forțelor protecției civile pentru desfășurarea acțiunilor în cazul pericolului

de declanșare și în cazul declanșării situațiilor excepționale, incendiilor, precum și executarea lucrărilor de salvare, altor lucrări prioritare în condițiile situațiilor excepționale și la lichidarea consecințelor acestora; planificarea, desfășurarea activităților și prezentarea informațiilor necesare pentru organizarea apărării naționale.

19. Legea privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova nr.753-XIV din 23.12.1999, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 156 din 31.12.1999.

Legea conține un articol referitor la “Dreptul cetățenilor la informație privind activitatea Serviciului”, care, menționează că “cetățenii sînt informați despre activitatea Serviciului prin intermediul mass-media și prin alte forme, în modul stabilit de legislație”.

Serviciul are dreptul: “să efectueze, în conformitate cu legislația, măsuri operative de investigații; să utilizeze, în caz de extremă necesitate, în interes de serviciu, mijloacele de telecomunicații ale întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor, indiferent de tipul de proprietate, precum și ale asociațiilor obștești și cetățenilor, cu consimțămîntul acestora; să obțină, pe gratis, de la autoritățile publice, întreprinderi, instituții și organizații, indiferent de tipul de proprietate, informații necesare pentru exercitarea atribuțiilor ce revin Serviciului; să creeze, în modul stabilit de legislație, întreprinderi, instituții, organizații și subdiviziuni necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor ce revin Serviciului și pentru asigurarea activității lui”.

20. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului, structurii organizaționale și efectivului-limită ale aparatului central al Ministerului Apărării nr. 939 din 16.08.2007, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 131-135/975 din 24.08.2007.

Conform Regulamentului, Ministerul: „menține relații cu publicul, întreprinde măsuri pentru informarea societății asupra activității Armatei Naționale și instituțiilor Ministerului”.

Întru executarea atribuțiilor ce-i revin, “Ministerul este învestit cu următoarele drepturi: să solicite, în condițiile legii, și să primească gratuit date, informații sau documente de la organele centrale de specialitate ale administrației

publice, de la autoritățile administrației publice locale, de la întreprinderi, organizații și instituții, necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor sale”.

21. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului Ministerului Dezvoltării Informaționale nr. 30 din 10.01.2006, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 13-15/85 din 24.01.2006.

Ministerul este în drept să: solicite și să primească gratis de la autoritățile administrației publice, persoanele fizice și persoanele juridice, informația și materialele necesare pentru realizarea sarcinilor Ministerului; introducă reguli și norme unice pentru asigurarea protecției informaționale, să aprobe, de comun acord cu organele competente, măsuri pentru prevenirea și lichidarea consecințelor avariilor în domeniul informatizării și comunicațiilor.

22. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului Ministerului Reintegrării nr. 928 din 30.08.2005, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 119-122/1001 din 09.09.2005.

Hotărârea prevede că această instituție „colaborează cu societatea civilă din Republica Moldova, inclusiv din raioanele de est ale republicii întru promovarea valorilor democratice și respectarea drepturilor omului; asigură monitorizarea activității de reintegrare a Republicii Moldova și asistența informațională respectivă; organizează întâlniri, mese rotunde și alte acțiuni cu participarea structurilor guvernamentale și neguvernamentale, în cadrul cărora se pun în discuție un cerc larg de chestiuni privind reintegrarea Republicii Moldova; asigură monitorizarea activității de reintegrare a Republicii Moldova și asistența informațională respectivă; conlucrează cu organizațiile neguvernamentale în scopul impulsivării proceselor reinte-graționiste”.

Ministerul este învestit cu următoarele drepturi: să solicite de la ministere, alte autorități administrative centrale, de la autoritățile administrației publice locale, întreprinderi, organizații și instituții informații referitoare la procesul de reintegrare teritorială, politică, economică și socială a Republicii Moldova; să solicite informațiile, rapoartele conducătorilor

de ministere, alte autorități administrative centrale și ai autorităților administrației publice locale privind realizarea politicii Guvernului îndreptate spre reintegrarea teritorială, politică, economică și socială a Republicii Moldova; să efectueze controlul asupra realizării de către ministere a politicii statului în domeniul reintegrării teritoriale, politice, economice și sociale a Republicii Moldova.

23. Regulamentul cu privire la activitatea Comisiei Electorale Centrale aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 137 din 14 februarie 2006, modificat și completat prin hotărârile CEC nr. 386 din 12 decembrie 2006; Monitorul Oficial nr. 503 din 18 aprilie 2007.

Conform Regulamentului “Comisia este în drept să se ocupe de editarea cărților, broșurilor și altor materiale ce țin de asigurarea și respectarea drepturilor electorale ale cetățenilor, participarea acestora la alegeri și referendumuri; conlucrează cu mass-media în reflectarea activității Comisiei”. Regulamentul mai precizează că “ședințele Comisiei sînt publice. Reprezentanților mass-media din țară și străinătate li se garantează dreptul de a asista la ședințele Comisiei”. Potrivit Regulamentului, “ordinea de zi a ședințelor anunțate se publică pe site-ul oficial al Comisiei (www.cec.md), în termenele stabilite, iar hotărârile ... se plasează în termen de 24 de ore de la adoptare pe site-ul oficial al Comisiei și se publică în termen de 5 zile în Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

24. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea structurii, efectivului-limită și a Regulamentului Serviciului Vamal nr. 4 din 02.01.2007, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 3-5 din 12.01.2007.

Hotărârea nu conține nici o prevedere referitoare la accesul la informație și transparență a procesului decizional. Serviciul Vamal este în drept: “să solicite și să primească de la persoanele juridice și fizice informația și documentele necesare în scopuri vamale”.

25. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului Biroului Național de Statistică și componentei nominale a Colegiului Biroului

Național de Statistică nr. 1049 din 06.10.2005, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 135-138/1131 din 14.10.2005.

Conform Hotărîrii, instituția “asigură cu informații statistice autoritățile administrative centrale și autoritățile administrației publice locale, satisface, în bază de contract, cerințele altor beneficiari, înfor-mează populația despre situația socială, demografică; asigură elaborarea și editarea publicațiilor statistice (anuale, culegeri, buletine statistice și informative etc.); asigură publicarea periodică (lunară, tri-mestrială sau la finele cercetărilor statistice), în conformitate cu programul de lucrări statistice, aprobat anual de către Guvern, a datelor centralizate ce caracterizează evoluția economică și socială a țării, desfășoară activități de marketing statistic, satisface, în condițiile legii, cerințele informaționale ale utilizatorilor de informație statistică, organizează conferințe de presă și alte acțiuni de difuzare a informației statistice; este autorizată să efectueze, contra plată, pe bază de contract, la cererea utilizatorilor interni sau externi, lucrări statistice în afara celor cuprinse în programul de lucrări statistice, aprobat anual de către Guvern; acordă, la solicitarea persoanelor fizice și a persoanelor juridice, informație despre datele din registrele statistice care se referă doar la aceste persoane”.

Întru executarea funcțiilor ce îi revin, Biroul este investit cu următoarele drepturi: “să primească gratuit, în scopuri statistice, de la toate persoanele care cad sub incidența Legii cu privire la statistica oficială, date statistice și administrative veridice și complete, inclusiv explicații la ele; să verifice autenticitatea datelor statistice, inclusiv, după caz, nemijlocit în încăperile de serviciu, de producție, pe terenurile persoanelor juridice, filialelor, reprezentanțelor, subdiviziunilor acestora, ale persoanelor fizice care practică activitate de întreprinzător, conform legislației în vigoare; să dea indicații, în cazul depistării unor denaturări de date, persoanelor care le-au admis, întru înlăturarea obligatorie a denaturărilor; să obțină, în mod gratuit, de la toate autoritățile administrative centrale și de la autoritățile administrației publice locale informații din sursele administrative de date, în scopul utilizării eficiente a mijloacelor bugetare și reducerii sarcinii informaționale asupra persoanelor juridice și fizice; să pre-zinte

autorităților administrației publice, deținătoare de date administrative, propuneri privind acumularea suplimentară și modul de prezentare a datelor, în scopul utilizării lor ulterioare la producerea informației statistice”.

26. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului Biroului Relații Interetnice nr. 1013 din 03.10.2005, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 132-134/1090 din 07.10.2005.

Stabilește că instituția în cauză “informează periodic opinia publică despre problemele de actualitate ale relațiilor interetnice și despre situația lingvistică din țară, inclusiv prin intermediul mijloacelor de informare în masă”. De asemenea, Biroul are sarcina “să editeze materiale în problemele reglementării relațiilor interetnice și funcționării limbilor, precum și materiale necesare pentru asigurarea informațională a organizațiilor național-culturale și a specialiștilor care coordonează problemele etnoculturale și lingvistice în teritoriu”.

În scopul exercitării funcțiilor ce îi revin, Biroul este investit cu următoarele drepturi: să solicite ministerelor, altor autorități administrative centrale, inspectoratelor de stat, autorităților administrației publice locale, întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor informațiile necesare pentru desfășurarea activității lui.

27. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova privind instituirea Camerei de Licențiere nr. 1327 din 03.12.2001, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 147-149/1370 din 06.12.2001. Documentul conține doar obligația Camerei de a publica „trimestrial în Monitorul Oficial al Republicii Moldova lista titularilor de licență cărora le-a fost suspendată sau retrasă licența”.

28. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova cu privire la Agenția Agroindustrială „Moldova -Vin” nr. 973 din 15.09.2005, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 126-128/1050 din 23.09.2005.

Documentul prevede doar faptul că, printre atribuțiile Agenției, figurează și cea de „organizare de expoziții, seminare, conferințe și simpozioane tematice în domeniile sale de activitate”.

29. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului și componenței nominale a Colegiului Agenției pentru Silvicultură, nr. 844 din 15.08.2005 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 110-112/911 din 19.08.2005). Hotărîrea nu conține nici o prevedere referitoare la accesul la informație.

30. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului Agenției Relații Funciare și Cadastru nr. 901 din 25.08.2005, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 117-118/973 din 02.09.2005.

Agenția are următoarele drepturi: “să recepționeze gratuit de la Biroul Național de Statistică, de la ministerele de resort și de la autoritățile administrației publice locale, întreprinderile, instituțiile și organizațiile înregistrate pe teritoriul republicii informațiile necesare pentru exercitarea atribuțiilor sale; să solicite și să primească de la toate ministerele, întreprinderile și organizațiile, autoritățile administrației publice locale în domeniul său de activitate rapoarte cu privire la lucrările executate, informații și originalele hărților și planurilor (cu excepția celor de autor, elaborate în scopuri științifice) pentru concentrarea materialelor în Fondul cartografo-geodezic; să solicite și să primească de la toți deținătorii de terenuri materialele și datele necesare vizînd evidența și utilizarea terenurilor, realizarea măsurilor anti-erozionale și de ameliorare; să utilizeze informația funciară, cadastrală, geodezică, cartografică, geoinformațională și alte categorii de informații deținute în scopul efectuării analizei și evidenței acestora”.

31. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului și componenței nominale a Colegiului Agenției Rezerve Materiale, Achiziții Publice și Ajutoare Umanitare nr. 912 din 26.08.2005, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 117-118/980 din 02.09.2005.

Actul normativ stabilește “asigurarea transparenței și publicității procedurilor de achiziție; publicarea dării de seamă anuale în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, pentru informarea publicului privind recepționarea și distribuirea ajutoarelor umanitare”. Această

instituție mai “editează Buletinul achizițiilor publice și menține pe Internet un website, în care se publică invitațiile de participare la licitații, avizurile publicitare referitoare la achiziții și reclame, informații privind procedurile de achiziție”.

Agenția are următoarele drepturi: “să solicite și să obțină de la organele centrale de specialitate, alte autorități administrative centrale, autoritățile administrației publice locale, întreprinderi, organizații și instituții, indiferent de forma de proprietate, materiale analitice, informative și alte materiale necesare pentru soluționarea problemelor ce țin de competența ei, precum și să solicite sau să anuleze, după caz, rezultatele procedurilor de achiziție publică”.

În activitatea cu ajutoarele umanitare acordate Moldovei: să solicite și să primească, după caz, de la instituțiile de stat și organizațiile obștești informații despre negocierile purtate de acestea în scopul obținerii ajutoarelor umanitare; să solicite și să primească de la comisiile teritoriale și cele specializate pentru ajutoarele umanitare, instituțiile de stat și organizațiile obștești dări de seamă cu privire la recepționarea, distribuirea și utilizarea ajutoarelor umanitare”.

32. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului Agenției Naționale pentru Reglementare în Telecomunicații și Informatică nr. 843 din 17.08.2000, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 106-108/944 din 24.08.2000.

Hotărîrea conține un capitol special dedicat transparenței activității, care este asigurată “de către consiliul de administrație”. În acest sens, consiliul de administrație „face publice ședințele sale; aduce din timp la cunoștința tuturor părților interesate ordinea de zi a ședințelor sale, asigură acestora, precum și publicului larg accesul liber la examinarea chestiunilor de pe ordinea de zi, cu excepția celor cu caracter confidențial (în acest caz, deciziile ședinței sînt accesibile oricărei persoane vizate)”. Pe lângă prevederile acestui capitol, Regulamentul mai conține și alte obligații ale Agenției în ce privește accesul la informații. Astfel, Agenția asigură: “publicarea informațiilor privind acordarea licențelor și autorizațiilor; prezentarea rapoartelor anuale privind activitatea sa și publicarea lor în mass-media republi-

cană și de specialitate. La fel, asigură utilizatorii și organizațiile care apără interesele utilizatorilor, cu informația necesară referitoare la activitatea titularilor de licențe și autorizații, cu excepția cazurilor când aceste date sînt confidențiale. Agenția face publice deciziile și reglementările vizînd serviciile publice de telecomunicații și informatică, emise de ea, și prezintă Guvernului rapoartele anuale asupra activității sale. Anual, Agenția publică raportul asupra activității sale privind implementarea strategiei de dezvoltare, reglementările emise și asupra dezvoltării telecomunicațiilor și informaticii naționale pe parcursul anului calendaristic încheiat”. Agenția are următoarele drepturi: “să ceară și să i se ofere accesul liber la documentele legate de activitățile din domeniul telecomunicațiilor și informaticii practicate conform licențelor și autorizațiilor acordate, inclusiv la cele cu informații de serviciu”.

33. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului și Bugetului Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 574 din 21.06.1999, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 67-69/611 din 01.07.1999.

Hotărîrea, de asemenea, conține un capitol dedicat transparenței activității Agenției. Documentul spune că “Consiliul de administrație va asigura transparența activității Agenției”. Totodată, se menționează că “ședințele consiliului de administrație vor fi publice; ordinea de zi a ședinței consiliului de administrație se va anunța din timp tuturor părților interesate. Aceștia, precum și publicului larg, li se va asigura accesul liber la examinarea chestiunilor incluse în ordinea de zi, excepție fiind cele cu caracter confidențial, dar și în acest caz deciziile ședinței vor fi accesibile oricărei persoane interesate. Modul de utilizare a informației confidențiale se va stipula într-un regulament aparte”. Regulamentul precizează că această instituție “colaborează cu organizațiile care reprezintă interesele consumatorilor, asigură aceste organizații și consumatorii cu informația necesară referitoare la activitatea titularilor de licențe, excepție făcînd cazurile când atare informație este confidențială. Deciziile Agenției care prezintă interes public, precum și licențele eliberate de ea, se publică în Monitorul Oficial”.

În scopul îndeplinirii eficiente a funcțiilor sale, Agenția este în drept: să ceară titularilor de licențe prezentarea rapoartelor anuale în forma și termenele stabilite de ea, precum și alte informații necesare pentru exercitarea funcțiilor ei; să aibă acces la documentele aferente activităților practicate conform licenței, inclusiv la informațiile confidențiale care constituie secret de stat sau de serviciu, să obțină de la titularii de licențe copii, extrase din documentele menționate, precum și informații suplimentare.

34. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului Agenției Sportului și a componenței nominale a Colegiului Agenției Sportului nr. 1456 din 21.12.2006, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 199-202/1556 din 29.12.2006. Agenția este investită cu următoarele drepturi: “să solicite, în modul stabilit de legislația în vigoare, de la ministere, alte autorități administrative centrale, autoritățile administrației publice locale, organizații, întreprinderi și instituții rapoarte, date statistice și informații vizînd problemele din sfera sa de competență”.

35. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Statutului și structurii Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală nr. 1378 din 13.12.2004, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 233-236/1569 din 17.12.2004.

Potrivit Regulamentului, Agenția “organizează și participă la seminare, simpozioane, conferințe, concursuri și expoziții naționale și internaționale în domeniul proprietății intelectuale; publică și difuzează descrierile brevetelor de invenție; elaborează, publică și difuzează Buletinul Oficial de Proprietate Industrială, revista de proprietate intelectuală “Intellectus”, alte publicații în domeniu; familiarizează cetățenii altor țări cu lucrările de valoare din sfera științei și inovării, inclusiv din domeniul literaturii și artei, ale unor autori din Republica Moldova; elaborează, editează și difuzează buletine informative, instrucțiuni și materiale explicative vizînd domeniul protecției dreptului de autor și drepturilor conexe”.

36. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea structurii și

Regulamentului Serviciului de Stat de Arhivă al Republicii Moldova nr. 400 din 09.06.1994, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 7/58 din 30.07.1994.

Regulamentul nu are prevederi referitoare la accesul la informație. Serviciului i se acordă dreptul: să obțină de la ministere, departamente, servicii de stat, întreprinderi, organizații și instituții materialele necesare cu privire la activitatea arhivelor departamentale și organizarea documentelor în ținerea lucrărilor de secretariat.

37. Legea privind Comisia Națională a Pieței Financiare nr. 192 din 12.11.1998, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 22-23/91 din 04.03.1999.

Documentul prevede că instituția „crează și întreține rețeaua informațională, necesară supravegherii participanților profesioniști, precum și baza informațională publică privind emitenții, titularii de licență și funcționarea pieței financiare nebankare, oferă publicului larg informațiile cu privire la activitatea sa și la dezvoltarea pieței financiare nebankare; publică prețurile valorilor mobiliare care circulă în afara bursei de valori, determină publicațiile periodice în care participanții profesioniști și emitenții de valori mobiliare sînt obligați să publice informația ce urmează a fi dezvăluită în conformitate cu legislația”. Comisia Națională fondează publicații periodice de specialitate. Legea mai spune că “ședințele Consiliului de administrație pot fi publice sau închise”.

Comisia Națională are dreptul “să ceară și să examineze, cu periodicitatea stabilită în legislație, dările de seamă asupra activității participanților la piața financiară nebankară”.

38. Legea privind administrarea și deetatzarea proprietății publice nr. 121 din 04.05.2005, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 90-93/401 din 29.06.2007.

Legea vizează activitatea Agenției Proprietății Publice, stabilește principiile de bază ale deetatzării priorității publice, printre care figurează și cel al transparenței. Norma legală mai prevede un șir de elemente care garantează accesul la informație: “informarea societății civile despre activitatea ra-murii; informarea autorității administrației publice locale de nivelul al doilea

și a colectivității locale despre desfășurarea și rezultatele privatizării bunurilor proprietate a unității administrativ-teritoriale”. Legea mai fixează faptul că “Guvernul va prezenta anual în Parlament, pînă la 1 iunie, raport privind totalurile administrării și deetatzării proprietății publice pentru anul precedent. Informația despre totalurile procesului de administrare și deetatzare a proprietății publice se face accesibilă prin publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova: a) a balanței anuale a patrimoniului public al Republicii Moldova; b) a raportului anual al Guvernului privind rezultatele administrării și deetatzării proprietății publice; c) a raportului anual al organului abilitat privind veniturile din privatizare și cheltuielile de restructurare, lichidare și privatizare a bunurilor; d) a rapoartelor semestriale ale organului abilitat privind desfășurarea deetatzării și rezultatele ei”.

39. Legea cu privire la protecția concurenței nr.1103-XIV din 30.06.2000, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 166-168/1205 din 31.12.2000.

Regulamentul Agenției Naționale pentru Protecția Concurenței are un capitol dedicat “transparenței activității” care prevede următoarele: “Consiliul administrativ asigură transparență activității sale. În acest scop, tuturor părților interesate li se comunică din timp ordinea de zi a ședinței consiliului administrative; Deciziile Agenției care prezintă interes general sînt publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Colaboratorii Agenției au dreptul, în exercițiul funcțiunii, la acces liber în încăperile și pe teritoriul autorităților administrației publice, agenților economici, cu excepția încăperilor de locuit ale persoanelor fizice, precum și dreptul de a lua act de documentele necesare. Datele ce constituie secret comercial, obținute de Agenție în procesul exercitării funcțiilor sale, pot fi folosite numai în exercițiul funcțiunii și nu pot fi divulgate. În cazul în care colaboratorul Agenției divulgă date ce constituie secret comercial, daunele cauzate astfel sînt reparate în modul stabilit de legislație”.

40. Legea cu privire la Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției nr. 1104 din 06.06.2002, Monitorul

Oficial al Republicii Moldova nr. 91-94/668 din 27.06.2002. În exercitarea atribuțiilor și obligațiilor, Centrul are dreptul “să solicite și să primească din partea autorităților publice, instituțiilor financiare, agenților economici și persoanelor fizice informațiile și documentele necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor ce îi revin”.

41. Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259 din 15.07.2004, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 125-129/663 din 30.07.2004.

Capitolul V, din Cod, referitor la activitatea Academiei de Științe are o slabă reflectare a prevederilor ce garantează accesul la informație și transparență în procesul decizional. Printre atribuțiile membrilor titulari și ale membrilor corespondenți ai Academiei de Științe figurează cea de a aduce “la cunoștință opiniei publice și autorităților publice punctele lor de vedere asupra problemelor ce țin de știință și societate”. În atribuțiile Președintelui Academiei figurează și cea “de a prezenta, anual, Guvernului raportul de activitate în sfera științei și inovării...”.

42. Legea cu privire la Camera de Comerț și Industrie nr. 393 din 13.05.1999, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 73-77/343 din 15.07.1999.

Legea precizează, la partea dedicată sarcinilor și funcțiilor acestei instituții, că în obligativitatea Camerei intră și: “asigurarea între-prinzătorilor cu informații și acordarea de consultanță; ținerea și publicarea registrului comercial nestatal al membrilor săi”. Instituția “desfășoară activitate editorială și informațională și acordă servicii în domeniul protecției proprietății industriale, întocmirii documentelor însoțitoare ale mărfurilor de export-import în corespundere cu legislația și cu regulile de comerț ale Republicii Moldova și ale țărilor străine; organizează expoziții, târguri, conferințe și alte acțiuni legate de activitatea membrilor săi în țară și în străinătate”.

43. Legea cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat nr. 134 din 13.06.2008, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 120-121/470 din 08.07.2008.

Legea nu conține nici o prevedere

referitoare la accesul la informație.

Serviciul are următoarele drepturi: să solicite și să primească, în limitele competenței, de la autori-tățile administrației publice, de la societăți și instituții cu orice formă juridică de organizare, precum și de la cetățeni, informațiile necesare îndeplinirii obliga-țiilor sale.

44. Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova cu privire la aprobarea statutului, a structurii organizatorice și a efectivului-limită ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului nr.433-XVI din 28.12.2006, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 6-9/9 din 19.01.2007.

Documentul stabilește că „Consiliul aprobă raportul anual de activitate care urmează a fi prezen-tat Parlamentului... Președintele, vicepreședintele, precum și membrii Consiliului acordă săptămânal audiențe, conform unui program stabilit și anunțat public”.

45. Analiza actelor normative ce vizează activitatea instituțiilor publice din Republica Moldova relevă, în ansamblu, lipsa unor prevederi clare și concrete privind garantarea accesului la informație al publicului. Astfel, este sfidată Legea privind accesul la informație și Constituția Republicii Moldova. În aceiași ordine de idei subliniem că procesul de integrare europeană presupune și asigurarea unei transparențe maxime în activitatea instituțiilor publice, fapt care necesită a fi fixat și în regulamentele instituțiilor publice. În multe regulamente **prevederile sînt extrem de vagi sau insuficiente** pentru a garanta accesul la informație. De exemplu, Regulamentul Ministerului Educației și Tineretului conține doar o formulă superficială ce asigură accesul limitat la informație: “*instituie rețeaua de servicii de informare, consultanță și documentare pentru tineret*”, iar Regulamentul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare prevede doar că instituția este obligată cu “*asigurarea dezvoltării sistemului de pregătire și perfecționare a cadrelor, precum și răspîndirea cunoștințelor în sectorul agrar și agroindustrial, inclusiv prin organizarea studierii și propagării experienței avansate din țară și din străinătate*”. Mai avansat din acest punct de vedere este Regulamentul Ministerului Construc-țiilor și Dezvoltării Teritoriului, care stipulează că Minis-terul “*antrenează mass-media, organizații*

nonguvernamentale și populația în procesul de luare a deciziilor și de realizare a acțiunilor în domeniul său de activitate”.

În majoritatea documentelor examinate se înregistrează o deficiență ce ține de **lipsa unei finalități logice a activității de analiză și monitorizare** efectuate de instituțiile publice. Majoritatea instituțiilor au în atribuțiile lor funcții de analiză, monitorizare și elaborare a diverselor rapoarte și dări de seamă, dar care, potrivit regulamentelor, nu sînt făcute publice. De exemplu, Regulamentul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare prevede sarcina de *“asigurare a monitorizării, cercetării și prognozării pieței interne și internaționale de produse agricole, agroindustriale și a factorilor de producție pentru sectorul agrar și agroindustrial”*, dar nu indică nicăieri că rezultatele acestor monitorizări și cercetări, importante pentru agricultorii moldoveni, vor fi făcute publice.

În aceeași ordine de idei, Regulamentul Ministerului Educației și Tineretului stipulează că instituția dată *“efectuează analiza și prognoza indicatorilor economico-financiari de dezvoltare a sistemului educațional și coordonarea metodologică, organizațională a activităților de planificare economică, de evidență, gestiune și aprovizionare tehnico-materială a sferei învățămîntului”*, fără să conțină, însă, și obligativitatea prezentării publice a acestor informații.

Regulamentul Ministerului Administrației Publice Locale precizează că instituția *“monitorizează aplicarea prevederilor cuprinse în programele de consolidare și fortificare a administrației publice locale, elaborate în conformitate cu Programul de activitate a Guvernului, standardele Consiliului Europei, și asigură realizarea strategiilor și programelor în domeniul său de activitate”*, trecînd iarăși sub tăcere obligativitatea informării cetățenilor despre rezultatele acestei activități. Exemple similare există, practic, în majoritatea actelor normative analizate.

Într-un șir de acte normative este prevăzută **obligativitatea instituțiilor publice de a prezenta rapoarte publice** de activitate (semestrial, anual). De exemplu, Legea privind Banca Națională a Moldovei prevede că, anual, această instituție prezintă Parlamentului rapoarte

și dări de seamă. Regulamentul Ministerului Administrației Publice Locale stipulează că ministerul prezintă Guvernului rapoarte periodice privind rezultatele activității instituției. Aceiași obligativitate este prevăzută și la alte ministere, dar prezentarea acestor informații Guvernului nu înseamnă automat că trebuie să le dea publicității.

O altă problemă care figurează practic în toa-te documentele examinate este **reglementarea inadecvată a activității organelor colegiale**, care, judecînd în baza actelor normative examinate, sînt total netransparente. Regulamentele, cu mici excepții, nu au prevederi referitoare la caracterul public al ședințelor organelor colegiale. Nu este stabilită nici obligativitatea aducerii la cunoștința opiniei publice a ordinei de zi a organelor colegiale. Excepții pozitive în acest sens reprezintă reglementele Agenției Naționale pentru Reglementare în Telecomunicații și Informatică și al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică.

Una dintre carențele majorității documentelor analizate vizează **lipsa obligativității de a prezenta explicații întemeiate în cazul refuzului accesului la informație**, așa cum prevede art. 19 al Legii privind accesul la informație.

În majoritatea regulamentelor examinate se atestă o **disproporționalitate între drepturile instituțiilor de a cere și a obține informații și obligația de a prezenta informația public** în defavoarea solicitanților.

În majoritatea actelor normative examinate **lipsesc prevederi privind respectarea termenelor de satisfacere a cererilor privind accesul la informație**.

În documentele supuse analizei lipsesc prevederile referitoare la **sanționarea persoanelor vinovate de încălcarea accesului la informație**.

O carență serioasă a regulamentelor constă în lipsa unor prevederi referitoare la **asigurarea transparenței actului decizional** și implicarea societății civile în acest proces. Normele Legii privind transparența în procesul decizional, recent adoptată, urmează a-și găsi reflectare în toate documentele respective.

46. Hotărîrile Guvernului cu privire la adoptarea regulamentelor ministerelor, altor instituții, un șir de acte legislative necesită a fi

revăzute, modificate, completate cu prevederi racordate la cerințele Legii privind accesul la informație, inclusiv cele care obligă instituțiile publice:

- să asigure informarea activă, corectă și la timp a cetățenilor asupra chestiunilor de interes public și asupra problemelor de interes personal;

- să garanteze liberul acces la informație;

- să respecte limitările accesului la informație, prevăzute de legislație, în scopul protejării informației confidențiale, vieții private a persoanei și securității naționale;

- să respecte termenele de furnizare a informației, prevăzute de lege;

- să dea publicității propriile acte adoptate în conformitate cu legea;

- să păstreze, în termenele stabilite de lege, propriile acte, actele instituțiilor, ale căror succesoare sînt, actele ce stabilesc statutul lor juridic;

- să asigure protejarea informațiilor ce se află la dispoziția sa de accesul, distrugerea sau modificarea nesancționată;

- să mențină informațiile, documentele aflate la dispoziția sa, în formă actualizată;

- să difuzeze de urgență pentru publicul larg informația care i-a devenit cunoscută în cadrul propriei activități, dacă această informație:

- a) poate preîntîmpina sau diminua pericolul pentru viața și sănătatea oamenilor;

- b) poate preîntîmpina sau diminua pericolul producerii unor prejudicii de orice natură;

- c) poate opri răspîndirea informației neveridice sau diminua consecințele negative ale răspîndirii acesteia;

- d) comportă o deosebită importanță socială.

47. Documentele ce vizează activitatea instituțiilor publice trebuie să prevadă că, pentru a garanta liberul acces la informațiile oficiale, furnizorul de informații:

- va asigura un spațiu amenajat pentru documentare, accesibil solicitanților;

- va numi și va instrui funcționarii responsabili pentru efectuarea procedurilor de furnizare a informațiilor oficiale;

- va acorda asistența și sprijinul necesar solicitanților pentru căutarea și identificarea informațiilor;

- va asigura accesul efectiv la registrele

furnizorilor de informații, care vor fi completate în conformitate cu legislația cu privire la registre;

- va desfășura întrunirile și ședințele sale în mod public, în conformitate cu legislația;

- va face publice deciziile asupra principalelor problem examinate.

48. În scopul asigurării transparenței activității instituțiilor, eficientizării accesului la informație, creării condițiilor pentru căutarea, identificarea operativă a documentelor și informațiilor, regulamentele trebuie să oblige autoritățile publice să editeze, cel puțin o dată pe an, îndrumare ce vor conține liste ale dispozițiilor, hotărîrilor, altor documente oficiale, emise de instituția respectivă, și domeniile în care poate furniza informații, să pună la dispoziția reprezentanților mijloacelor de informare în masă date oficiale despre propria activitate, inclusiv despre domeniile în care poate furniza informații.

49. În conformitate cu art. 7 al Legii privind transparența în procesul decizional, regulamentele vor concretiza obligațiile autorităților publice privind măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților de participare a cetățenilor, a organizațiilor nongu-vernamentale și a altor părți interesate la procesul decizional, inclusiv prin:

- diseminarea informației referitoare la programele (planurile) anuale de activitate prin plasarea acestora pe pagina web oficială a autorității publice, prin afișarea lor la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzarea lor în mass-media centrală sau locală, după caz;

- informarea, în modul stabilit, asupra organizării procesului decizional;

- instituționalizarea mecanismelor de cooperare și de parteneriat cu societatea;

- recepționarea și examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, ale altor părți interesate în scopul utilizării lor la elaborarea proiectelor de decizii;

- consultarea opiniei tuturor părților interesate de examinarea proiectelor de decizii, conform prezentei legi.

Pentru ca cetățenii să poată fi la curent cu procesul decizional, regulamentele instituțiilor publice trebuie să oblige autoritățile:

- să informeze publicul referitor la inițierea elaborării deciziilor;
- să pună la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;
- să consulte cetățenii și societatea civilă;
- să informeze publicul referitor la deciziile adoptate.

50. În conformitate cu art. 3 al Regula-mentului cu privire la modul de publicare a informației pe paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet, regulamentele instituțiilor publice vor conține prevederi referitoare la menținerea *paginilor-web oficiale*.

Accesul la informație: concluzii, propuneri, recomandări

Rezultatele evaluării accesului la informații, realizate de reprezentanți ai mass-media și organizațiilor nonguvernamentale în domeniul libertății de exprimare și a accesului la informație pe parcursul anului 2008, sub egida Centrului “Acces-info”, relevă o situație departe de a fi satisfăcătoare.

În anul trecut, s-au întreprins mai multe măsuri, la nivel național și local, inclusiv prin aplicarea tehnologiilor informaționale moderne, în vederea asigurării liberului acces la informație, dar aceste eforturi rămân a fi inefficiente. Este evidentă discrepanța dintre declarațiile oficialilor privind importanța accesului la informație și transparenței în procesul decizional și realitate, precum și lipsa unui control sistematic și riguros al aplicării legislației respective de către Guvern și Parlament.

Au fost atestate mai multe cazuri de ignorare sau de nerespectare de către funcționari a legislației privind accesul la informație, în special la nivel local sau raional, într-un șir de instituții desconcentrate. Problema principală constă în lipsa unui mecanism clar și eficient de informare permanentă, obiectivă și operativă a publicului, de stabilire a unui dialog interactiv al instituțiilor statale cu cetățenii, de implicare a acestora în procesul decizional.

Nu întotdeauna deciziile judecătorești în litigiile privind accesul la informație sînt executate operativ și integral.

Se resimte ineficiența activităților sporadice în domeniul sensibilizării opiniei publice, educației civice, desfășurate de instituțiile statale și organizațiile nonguvernamentale în ceea ce privește o mai bună cunoaștere a drepturilor omului și lichidarea analfa-betismului juridic, fapt care adeseori generează pasivitatea și indiferența cetățenilor. Exercițarea dreptului la informație necesită atât responsabilizarea funcționarilor, cât și motivarea publicului.

Este necesar să fie abrogate toate prevederile care sînt în contradicție cu Constituția și Legea privind accesul la informație. Astfel, se impune modificarea Legii cu privire la secretul de stat, Legii cu privire la secretul comercial, Legii cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, Legii cu privire la protecția datelor cu caracter personal, Legii privind Codul de conduită a funcționarului public, Legii presei etc. Este stringentă examinarea de urgență a proiectului Legii privind libertatea de exprimare și adoptarea ei.

Proiectele de acte legislative trebuie expertizate sub aspectul respectării dreptului la informație al cetățenilor și respinse dacă limitează acest drept. Legile și hotărârile care blochează accesul jurnaliștilor la informație sau impun taxe pentru obținerea acestora urmează a fi modificate din perspectiva interesului public și a importanței a informației pentru dezvoltarea jurnalismului de investigație și lupta cu corupția.

(Continuare în pag.18)

Accesul la informație: concluzii, propuneri, recomandări

(Continuare din pag.17)

Este necesară completarea Legii cu privire la petiționare cu dispoziții privind înregistrarea separată a cererilor de acces la informație și obligativitatea elaborării rapoartelor anuale de către toate autoritățile și instituțiile publice despre respectarea dreptului la informație; includerea în Codul penal a unor sancțiuni pentru împiedicarea de către reprezentanții structurilor statale a activității mass-media și intimidarea cetățenilor pentru critică; completarea Codului cu privire la contravențiile administrative cu sancțiuni pentru aplicarea cenzurii; revizuirea regulamentelor privind activitatea structurilor guvernamentale prin stabilirea unor obligații concrete privind asigurarea reală a accesului publicului la informațiile oficiale.

La fel de importantă este crearea unui cadru instituțional adecvat, dezvoltarea capacităților administrației publice privind furnizarea informațiilor. În această ordine de idei, statul trebuie să creeze un sistem complex și eficient de implementare a dreptului de acces la informație, care va prevedea:

- alocarea resurselor necesare pentru o administrare eficientă și adecvată a unui sistem informațional integrat, consolidarea managementului informațional la toate instituțiile, inclusiv în cadrul serviciilor de presă, de relații cu publicul;
- instituirea unui control sistematic

din partea Parlamentului și Guvernului privind asigurarea de-facto a liberului acces la informație și transparenței în procesul decizional;

- instruirea permanentă a funcționarilor, inclusiv a conducătorilor de instituții și subdiviziuni;
- acumularea și promovarea bunelor practici;
- eficientizarea cooperării cu organizațiile nonguvernamentale;
- denunțarea politicienilor, funcționarilor publici care își permit gesturi de amenințare sau agresiune, violențe la adresa jurnaliștilor și colectivelor redacționale;
- monitorizarea și raportarea sistematică asupra aplicării Legii privind accesul la informație;
- sensibilizarea publicului în vederea exercitării depline a dreptului de acces la informație;

Este necesar ca statul să includă promovarea dreptului de acces la informație în strategiile naționale de dezvoltare și în politicile sectoriale; să perfecționeze și să eficientizeze cooperarea cu organizațiile nonguvernamentale; să creeze premise viabile pentru dezvoltarea și promovarea unor mass-media libere și independente, a jurnalismului de investigații.

(Din “Raportul anual privind evaluarea accesului la informațiile oficiale în Republica Moldova”, Centrul “Acces-info”)

<p>Au colaborat:</p> <p><i>Vasile Spinei</i></p> <p><i>Angela Danilescu</i> <i>Adelina Carabulea</i> <i>Oleg Cristal</i></p>	 <p>_____</p> <p>Apare cu sprijinul Fundației “Soros-Moldova”</p>	<p>Telefonați-ne: 0(22) 28-13-94 Scrieți-ne: accesinfo1@yahoo.com Intrați: str. V. Alecsandri 13, of. 26, Chișinău MD-2009 Navigați: www.acces-info.org.md</p>
--	--	---